Yüzümle Mutluyum Derneği

GÖRÜNÜR FARKLILIKLARA İLİŞKİN ULUSLARARASI MEDYA STANDARDI

Saygılı, kapsayıcı ve özgün temsile yönelik bir rehber.

Uluslararası Medya Standardı, sorumlu medya kuruluşlarının ve çalışanlarının görünür farklılık ile yaşayan bireylere saygı ve özen göstermesini destekler.
Medya, daha fazla damgalamaya ve kalıp yargılara yol açabilecek kelimelerden veya tanımlamalardan kaçınmalıdır. Medya her zaman şunları yapmalıdır:

KELİME SEÇİMİ

- **Duyarlı, damgalayıcı olmayan kelime dağarcığı kullanın.**
- **Yüz bölgesinde görünür farklılığa neden olan durumu veya yaralanmayı belirtin ve konuyla ilgili nesnel bir açıklama yapın.**
- **Genel bir tanımlama konusunda çekinceniz varsa "şekil bozukluğu" yerine "görünür farklılık" terimini tercih edin. Bu durum bulunulan yere ve kişisel tercihe göre değişiklik gösterebilir.**

HASSASİYET

- **Durumu veya yaralanmayı aşırı dramatize etmekten kaçının; insan dışı nesnelerle ya da durumları nedeniyle olumsuz şekilde tanımlanan kurgusal veya gerçek karakterlerle (örneğin Joseph Merrick veya Freddy Krueger) benzerlikler kurmaktan sakının.**
- **Kişinin görünür farklılığı haberin/içeriğin odak noktasıyla ilgisizse, bunu gereksiz yere konuya dahil etmeyin.**

KİŞİLİK

- **Kişiyi pasif, çaresiz, mağdur, acınacak durumda veya beceriksiz olarak tasvir etmekten kaçının.**
- **Kişinin yüz görünümünün kişiliğiyle ilgili herhangi bir ipucu verdiğini ima eden kelime veya ifadelerden sakının (örneğin kötü karakter olabileceği gibi).**
- **Okuyuculardan veya izleyicilerden birinin yüzü hakkında fikir belirtmelerini ya da bir kişiye dış görünüşüne dayanarak nitelikler atfetmelerini istemekten kaçının.**

ACIMA / SEMPATİ

- **Sırf bir kişinin görünür farklılığı olduğu için acıma duygusu uyandırmaktan kaçının; herhangi bir sempati veya üzüntü bağlama uygun ve gerekçeli olmalıdır — örneğin kişiye kötü muamelede bulunulmuş olması gibi.**

DİL HAKKINDA DAHA FAZLASI

- **Dil sürekli evrilir. Kişiden kişiye ve ülkeden ülkeye değişir; çoğu zaman da son derece kişiseldir.**
- **Face Equality International olarak bizler, yüz farklılığı (facial difference) veya bazı durumlarda aktivistlerin kısaca "FD" olarak adlandırdığı şekil bozukluğu (disfigurement) terimlerini kullanma eğilimindeyiz. Bu terim; bir bireyin doğuştan sahip olduğu veya sonradan edindiği, kalıcı ya da geçici olabilen ve dış görünüşü etkileyen bir lekeyi, yara izini veya durumu tanımlar. Birlikte hareket ettiğimiz birçok kuruluş ve birey ise hem yüz hem de beden farklılıklarını kapsayan bir kavram olarak "görünür farklılık" (visible difference) ifadesini benimsemektedir.**

KURGU / EDİT

- **Dramatik müziklerin, siyah-beyaz veya gri filtrelerin ve diğer dramatik unsurların yer aldığı kurgularla sıkça karşılaşılmaktadır. İşlenen konu bunu haklı kılmadıkça (örneğin nefret suçu veya istismar gibi durumlar haricinde), bu tür yöntemler yersiz bir acıma duygusu yaratır ve görünür farklılığı / şekil bozukluğu olan kişiyi daha da ötekileştirir.**
- **Acıma/sempati yerine empatiye öncelik vermek önemlidir.**

RÖPORTAJ

Canlı yayın ya da önceden kaydedilen bir röportaj gerçekleştirirken, hem röportaj öncesinde hem de röportaj sırasında dikkate alınması gereken birçok husus vardır:

- **Görüşme yaptığınız kişiyle konuşun ve röportaja daha eksiksiz katılabilmesini sağlayacak herhangi bir erişim gereksinimi olup olmadığını sorun. Bu durum konuşma, işitme, hareket kabiliyeti ve benzeri alanlarla ilgili olabilir. Eşit erişimi güvence altına almak için gerekli düzenlemeler yapılmalıdır.**
- **Bireyden kendisini nasıl tanımladığını ve tercih ettiği ifadeyi belirtmesini isteyin (örneğin: "Vitiligom var ve bunun bir cilt durumu olarak adlandırılmasını tercih ederim" gibi).**
- **Röportajdan önce araştırmacıların ve yapımcıların, kişinin tercih ettiği dili anlamak amacıyla onunla tanışmasını sağlayın; aynı zamanda süreçte yer alan herkesin bu Standardı okuduğundan ve konuyu anladığından emin olun.**
- **Görüşülen kişinin deneyimlerinin hangi yönlerini paylaşmaktan rahatlık duyduğu ve ne kadarını anlatmak istediği konusunda onun yönlendirmesini esas alın. Tıbbi detayları ya da bir kaza veya travmaya ilişkin ayrıntıları paylaşmak istemiyorsa, daha fazla detay için ısrarcı olmayın.**
- **Görünür farklılığı olan bireylere grup röportajı ortamlarında eşit katılımcılar olarak yaklaşılmalıdır. Kendileri aksini açıkça talep etmedikçe, soruları her zaman doğrudan kişinin kendisine yöneltin.**
- **Nedensiz yere drama ya da acıma duygusu yaratabilecek herhangi bir şeyi tartışmanın haber/içerik açısından gerekli olup olmadığını göz önünde bulundurun.**

Bize Katılın

- **Web Sitesi: www.yuzumlemutluyum.org**
- **E-posta: info@yuzumlemutluyum.org**
- **Sosyal Medya: @yuzumlemutluyum**

Face Equality International, yüz farklılığı olan bireylerin yaşam standartlarını iyileştirmek için küresel düzeyde çalışan ilk ve tek kuruluşlar ittifakıdır. 35 sivil toplum kuruluşundan (STK) oluşan yapımızla; yüz görünümü ne olursa olsun herkesin adil ve eşit muamele görmesi için kampanya yürütme ortak misyonu etrafında birleşiyoruz. Sorumlu medya kuruluşları; kendi kültürlerine, dillerine ve uzmanlık alanlarına uygun kendi Medya Kılavuzlarına sahip olabilecek, kendi ülke veya bölgelerindeki FEI Üyesi kuruluşlara danışmalı ve onların rehberliğini benimsemelidir.

Bu yayın, Face Equality International üyesi olan Yüzümle Mutluyum Derneği tarafından Türkçeleştirilmiştir. İçerik tamamen bilgilendirme amaçlıdır ve kâr amacı güdülmeden paylaşılmaktadır.